

ΟΡΣΟΝ ΓΟΥΕΛΣ

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ο Τζορτζ Όρσον Γουέλς γεννήθηκε στις 6 Μαΐου 1915 στην Κενόσα του Ουισκόνσιν. Η μητέρα του, που του έμαθε να παίζει πιάνο και βιολί, πέθανε όταν ήταν οκτώ χρονών και έμεινε με τον πατέρα του, έναν επιτυχημένο εφευρέτη και βιομήχανο, μέσω του οποίου γνώρισε πολλούς ηθοποιούς και ήλθε για πρώτη φορά σε επαφή με τον κόσμο του θεάματος. Σε ηλικία 11 χρονών, είχε κάνει ήδη δύο φορές το γύρο του κόσμου! Δυστυχώς, και εκείνος πέθανε, όταν ο Όρσον ήταν 13 ετών.

Τα πρώτα του βήματα ως ηθοποιός τα έκανε σε ένα πειραματικό θέατρο της Ιρλανδίας, ενώ σύντομα στράφηκε και στη σκηνοθεσία. Στα τέλη της δεκαετίας του '30 είχε αφοσιωθεί απόλυτα στο θέατρο και, μαζί με τον Βρετανό παραγωγό και ηθοποιό Τζον Χάουζμαν ανέβαζαν ριζοσπαστικές παραστάσεις στη Νέα Υόρκη με το θίασο “Μέρκιουρι”.

Το 1938 έκανε την περίφημη εκπομπή του, μια ραδιοφωνική διασκευή του “Πολέμου των κόσμων”, του Χ. Τζ. Γουέλς, που ήταν τόσο πιστευτή ώστε ο κόσμος βγήκε πανικόβλητος στους δρόμους, θεωρώντας ότι είχαν εισβάλει στη Γη εξωγήινοι! Πολλοί τον επέκριναν, αλλά μέσα σε μια νύχτα έγινε διάσημος και αυτό τράβηξε την προσοχή των παραγωγών του Χόλιγουντ, που τον κάλεσαν να σκηνοθετήσει τον “Πολίτη Κέιν”.

Άσχετος από κινηματογράφο, επέλεξε κατάλληλους συνεργάτες και όχι μόνο αφομοίωσε ταχύτατα την τεχνική των παλιών δασκάλων, αλλά ανανέωσε την κινηματογραφική αφήγηση επεμβαίνοντας στο χρόνο, υιοθετώντας πρωτοποριακές για την εποχή γωνίες λήψεις και κινήσεις της μηχανής, χρησιμοποιώντας το φωτισμό και τη μουσική για να εντείνει τη δραματική ατμόσφαιρα. Ο Φρανσουά Τριφώ έχει πει ότι ο “Πολίτης Κέιν” είναι ίσως η ταινία χάρη στην οποία οι περισσότεροι κινηματογραφιστές αποφάσισαν να ξεκινήσουν την καριέρα τους! Η ταινία απέσπασε το Όσκαρ σεναρίου το 1941, αλλά άργησε να αναγνωριστεί. Πάνω από 60 χρόνια μετά, το Αμερικανικό Ινστιτούτο Κινηματογράφου ανακήρυξε τον “Πολίτη Κέιν” ως την καλύτερη ταινία όλων των εποχών!

Όμως η προσωπικότητα του Γουέλς και το καταπιεστικό σύστημα του Χόλιγουντ δεν μπορούσαν να ταιριάζουν. Μετά τη δεύτερη ταινία του, “Οι υπέροχοι Άμπερσον” (1942) στην ουσία εκδιώχθηκε από το κύκλωμα. Παρόλο που η καριέρα του δεν ανέκαμψε ποτέ, επέμενε, παίζοντας όπου μπορούσε, για να συγκεντρώνει χρήματα για τις προσωπικές του δημιουργίες.

Το 1947 σκηνοθέτησε τις ταινίες “Η κυρία από τη Σαγκάη” και “Μάκβεθ”, στις οποίες και πρωταγωνιστούσε. Έζησε αρκετά χρόνια στην Ευρώπη, όπου δημιούργησε τις ταινίες “Οθέλος” (1952) και “Ο κ. Αρκάντιν” (1955), ενώ το 1958 επέστρεψε στο Χόλιγουντ, όπου σκηνοθέτησε και πρωταγωνίστησε στην ταινία “Ο άρχων του κακού”. Πίσω στην Ευρώπη, σκηνοθέτησε τη “Δίκη”

(1962), τις “Καμπάνες του Μεσονυχτίου” (1966) και “Η αλήθεια και το ψέμμα” (1975), όπου έπαιζε και ο ίδιος.

Ως ηθοποιός εμφανίστηκε και σε πολλές ταινίες άλλων. Ανάμεσά τους οι: “Τζέιν Έιρ” (1944), “Ο τρίτος άνθρωπος” (1949), “Πόθοι στην κάψα του καλοκαιριού” (1958), “Σύντροφοι του κακού” (1959), “Ένας άνθρωπος για όλες τις εποχές” (1966), “Κατς 22” (1970). Στο θέατρο, πρωταγωνίστησε στον “Οθέλο” (Λονδίνο, 1951) και στον “Βασιλιά Λιρ” (Νέα Υόρκη, 1956).

Τα τελευταία χρόνια του αντιμετώπιζε σοβαρά προβλήματα υγείας. Ήταν υπέρβαρος, πάνω από 170 κιλά, είχε υψηλή πίεση, διαβήτη και καρδιακά προβλήματα. Πέθανε στις 10 Οκτωβρίου 1985, στο Λος Άντζελες, από καρδιακή προσβολή.

ΟΡΣΟΝ ΓΟΥΕΛΣ

Φιλμογραφία

- The Hearts of Age (1934)
- Too much Johnson (1938)
- Πολίτης Κέιν (1941)
- Οι υπέροχοι Άμπερσον (1942)
- Ταξίδι στο φόβο (1943)
- Ο άγνωστος (1946)
- Η κυρία από τη Σαγκάη (1947)
- Μάκβεθ (1948)
- Black Magic (1949)
- Οθέλος (1952)
- Ο κύριος Αρκάντιν (1955)
- Ο άρχων του τρόμου (1958)
- No exit (1962)
- Η δίκη (1962)
- Φάλσταφ- Οι καμπάνες του μεσονυχτίου (1965)
- Αθάνατη ιστορία (1967)

- The golden honeymoon (1970)
- London 1970 The Deep (1971)
- The other side of the wind (1972)
- Η αλήθεια και το ψέμα (1973)
- The spirit of Charles Lindbergh (1984)